

Anna Worsztynowicz

Uniwersytet Śląski, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Instytut Psychologii

Coaching w szkole.

Na przykładzie Swiss Cottage School

Kontakt:	Anna Worsztynowicz anna.worsztynowicz@us.edu.pl
Jak cytować:	Worsztynowicz, A. (2013). Coaching w szkole. Na przykładzie Swiss Cottage School. <i>Forum Oświatowe</i> , 2(49), 179-183. Pobrano z: http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/37
How to cite:	Worsztynowicz, A. (2013). Coaching w szkole. Na przykładzie Swiss Cottage School. <i>Forum Oświatowe</i> , 2(49), 179-183. Retrieved from http://forumoswiatowe.pl/index.php/czasopismo/article/view/37

W styczniu 2010 roku na Wydziale Nauk Społeczno-Pedagogicznych w Katowicach Wyższej Szkoły Pedagogicznej TWP w Warszawie przystąpiono do realizacji projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej – „Nowoczesny Wykładowca – Tutor i Coach”¹. W opisie projektu można znaleźć informację, że jest on odpowiedzią na zapotrzebowanie na kreowanie oraz wdrażanie nowoczesnych metod kształcenia w szkolnictwie wyższym. Głównym celem projektu jest podniesienie jakości kształcenia oraz wdrożenie nowoczesnych metod nauczania przez opracowanie innowacyjnego Systemu Tutoringu Akademickiego (STA) w Wyższej Szkole Pedagogicznej TWP w Warszawie. Ponadto założone w projekcie działania mają za zadanie podwyższenie kompetencji kadry dydaktycznej, a także wzmocnienie praktycznych umiejętności w zakresie tutoringu akademickiego² oraz umiejętności coachingowych. Oprócz wiedzy teoretycznej projekt oferuje nauczycielom akademickim zajęcia praktyczne w postaci staży zagranicznych i krajowych wizyt studyjnych. Stwarza to szansę poznania metody tutoringu i coachingu w oparciu o doświadczenia placówek stosujących te metody.

W ramach projektu troje wykładowców uczelni (w tym autorka tego tekstu) odwiedziło The Institute of Education (University of London), który jest przodującym międzynarodowym centrum edukacji i badań społecznych. Instytut Edukacji (IOE) stanowi integralną część Uniwersytetu w Londynie. Obecnie realizuje ponad 100 projektów badawczych finansowanych przez Radę ds. Badań Naukowych, departamenty rządowe i inne agencje.

Celem wizyty było poznanie zasad wprowadzania nowoczesnych metod oraz form kształcenia studentów i uczniów. Bogaty program stażu obejmował liczne spotkania z koordynatorami programów realizowanych przez Instytut, udział w sesjach coachingowych dla studentów, wizytę w Swiss Cottage School oraz uczestnictwo w obradach plenarnych konferencji naukowej „Teaching and Learning Conference”.

Staż był niezwykle profesjonalnie przygotowany przez stronę brytyjską i dostarczył bardzo cennych doświadczeń zawodowych głównie w zakresie coachingu. Spośród wielu korzyści płynących z wyjazdu na szczególne podkreślenie zasługują następujące:

- » możliwość skonfrontowania własnych doświadczeń związanych z prowadzeniem sesji coachingowych z doświadczeniami coachów praktykujących w kraju o wieloletnich tradycjach coachingowych;

- » okazja do zapoznania się z projektami coachingowymi przeznaczonymi dla szczególnych grup odbiorców (mniejszości etniczne);
- » okazja do dyskusji na temat istoty coachingu jako metody wspierania rozwoju i teoretycznych podstaw coachingu (m.in. zastosowania teorii uczenia się w wyjaśnianiu mechanizmu działań coachingowych);
- » okazja do wymiany spostrzeżeń i doświadczeń w zakresie stosowania umiejętności coachingowych w pracy nauczyciela akademickiego;
- » poznanie nowych narzędzi coachingowych;
- » okazja do zapoznania się z najnowszą literaturą naukową dotyczącą coachingu, a zwłaszcza z publikacjami z obszaru mało znanego w Polsce coachingu edukacyjnego;
- » możliwość poznania metod coachingowych stosowanych w obszarze edukacji na różnych poziomach (szkoła dla dzieci w wieku od kilku do kilkunastu lat ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, Institute of Education);
- » możliwość poznania coachingowego stylu zarządzania i wychowania utwierdzających w przekonaniu o korzyściach z nich płynących (Swiss Cottage School).

SWISS COTTAGE SCHOOL

Sz szczególnie cennym doświadczeniem dla wszystkich uczestniczek stażu okazała się wizyta w londyńskiej szkole dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Szkoła działa od 1995 roku i jest jedną z najlepszych tego typu w kraju. Uczy się w niej ponad 150 uczniów w wieku od 2 do 16 lat, należących do różnych grup etnicznych, dla których język angielski nie zawsze jest językiem ojczystym. U wszystkich uczniów zdiagnozowano problemy z uczeniem się lub/i zachowaniem, problemy emocjonalne, komunikacyjne lub zaburzenia autystyczne.

Na stronie internetowej Swiss Cottage School (<http://www.swisscottage.camden.sch.uk>) można znaleźć informację o tym, że coaching i mentoring stanowią integralną część kultury środowiska szkoły. Idea funkcjonowania szkoły została zawarta w krótkim opisie:

Chcemy, aby każdy w Swiss Cottage School był tak niezależny, jak to możliwe, i mógł się rozwijać. W naszej szkole realizujemy kulturę mentoringowo-coachingową. Oznacza to, że zamiast mówienia ludziom, co mają robić, zachęcamy ich do samodzielnego myślenia, wspierając ich w miarę potrzeb. [...] Mentoring i coaching pomaga ludziom myśleć samodzielnie. [...] Coaching jest rozumiany jako myślenie o tym, gdzie jesteś teraz, gdzie chciałbyś być i realizacja tego. (Swiss Cottage School, [b.d.])

Warto dodać, że polityka szkoły opiera się na trzech kluczowych wartościach: integracji, szacunku oraz pozytywnej postawie (nastawieniu).

Cały personel szkoły regularnie uczestniczy w szkoleniach mentoringowo-coachingowych, ćwicząc kluczowe umiejętności: aktywnego słuchania, zadawania pytań oraz tworzenia relacji. Umiejętności te są wykorzystywane na co dzień w relacjach na wszystkich poziomach: personel – personel, personel – uczniowie, personel – rodzice, uczniowie – uczniowie. Dyrektor szkoły modeluje pożądane zachowania w każdej z relacji. Podstawowe reguły komunikacji to brak krytyki, brak wydawania sądów, poufność, a także otwarcie na mówienie i słuchanie. Coaching jest wykorzystywany także jako strategia zarządzania, co oznacza gotowość dyrektora do oddawania odpowiedzialności za wykonanie poszczególnych zadań swoim podwładnym. Umiejętności coachingowe są wykorzystywane także do wspierania rodziców w rozwijaniu ich samoświadomości. Rodzice uczestniczą w spotkaniach, podczas których uczą się umiejętności coachingowych w relacjach z dziećmi i są zachęceni do ich stosowania.

Zamiast instrukcji działania uczniowie Swiss Cottage School słyszą zazwyczaj otwarte pytania: Co jest w tym dla Ciebie ważnego?, Skąd będziesz wiedział...?, Co możesz zrobić, aby osiągnąć ten cel?, Jak sobie z tym poradziłeś? Podobne pytania uczą się formułować w stosunku do kolegów. Zarówno nauczyciele, jak i uczniowie uczą się także „dawania sobie czasu na słuchanie innych” zamiast natychmiastowego ich oceniania.

Wszystkie te działania mają przyczyniać się do zwiększania samoświadomości, niezależności i poczucia własnej wartości wychowanków szkoły. Nauczyciele twierdzą, że w szkole stosuje się „język możliwości”, co oznacza dawanie sobie i innym przyzwolenia na popełnienie błędów i samodzielne wyciąganie z nich wniosków, a w konsekwencji zwiększanie poczucia odpowiedzialności za własne wybory i działania.

Trzeba dodać, że wszystkie reguły i zasady obowiązujące w szkole są w sposób prosty i czytelny dla wszystkich spisane i dostępne na stronie internetowej. Można tam znaleźć nawet szczegółowe instrukcje postępowania w sytuacjach trudnych, na przykład gdy uczeń przeszkadza podczas lekcji lub spóźnia się na zajęcia. Kluczową regułą obowiązującą w szkole jest bowiem całkowity brak sankcji i kar.

Czy system wprowadzony w Swiss Cottage School przynosi dobre rezultaty?

Odpowiedzi na to pytanie dostarczają wyniki niezależnych, regularnie prowadzonych w szkole inspekcji³. Uczniowie deklarują, że lubią swoją szkołę, czują się w niej bezpiecznie i chętnie uczestniczą w zajęciach. Rodzice wyrażają się o szkole entuzjastycznie: „Wysłanie mojego dziecka do tej szkoły było najlepszą rzeczą, jaką zrobiłam w życiu”. W raportach na temat szkoły można znaleźć informacje o ewidentnych przejawach konsekwentnego i systemowego wdrażania w niej kultury coachingowej. Niezwykle pozytywnie o warunkach swojej pracy wypowiadają się również nauczyciele. Podkreślają wartość, jaka płynie dla nich z możliwości przyjmowania obydwu ról: coacha w stosunku do innych i coachee (klienta coachingu), podczas gdy dyrektor szkoły pełni rolę coacha.

Osiągnięcia Swiss Cottage School budzą uznanie i szacunek, zwłaszcza że dotyczą pracy z dziećmi wymagającymi szczególnej pomocy i uwagi. O wiele łatwiejsze wydaje się wprowadzenie takiego systemu w pracy z uczniami zdrowymi.

CZY MOŻLIWE BYŁOBY WPROWADZENIA KULTURY COACHINGOWEJ W POLSKIEJ SZKOLE?

Z pewnością tak. Wymagałoby to jednak działań systemowych i kaskadowych. Konieczne byłyby na początek szkolenia coachingowe dla dyrektorów szkół, wdrożenie coachingowego stylu zarządzania w szkole; kolejny krok to rozwijanie umiejętności coachingowych nauczycieli i wreszcie ich wykorzystanie w pracy z uczniem. W podobny sposób wprowadza się na całym świecie kulturę coachingową w organizacjach biznesowych (Czarkowska, 2011, 2012; Passmore, Jastrzębska, 2011).

BIBLIOGRAFIA

- Czarkowska, L. (2011). (red.). *Coaching: katalizator rozwoju organizacji*. Warszawa: Wydawnictwo New Dawn.
- Czarkowska, L. (2012). (red.). *Coaching jako wskaźnik zmian paradygmatów w zarządzaniu*. Warszawa: Wydawnictwo Poltext.
- Passmore, J., Jastrzębska, K. (2011). Tworzenie kultury coachingowej: ścieżka rozwoju organizacyjnego. *Coaching Review*, 1, 89-101.
- Swiss Cottage School. (b.d.). Pobrane 3 grudnia 2012, z: <http://www.swisscottage.camden.sch.uk>

COACHING IN SCHOOL: THE SWISS COTTAGE SCHOOL EXAMPLE

-
1. Projekt został zakończony w grudniu 2012 roku.
 2. Tutoring jako metoda kształcenia jest z powodzeniem stosowany na wielu prestiżowych uczelniach na całym świecie.
 3. Na podstawie pisemnego raportu z 2010 roku sporządzonego przez pracownika The Office for Standards In Education, Children's Services and Skills (Ofsted). Materiały otrzymane w ramach projektu „Nowoczesny Wykładowca – Tutor i Coach”.